دیگرسو
تجربه دیگر کشورها

اشتغال غیراستاندارد در دنیا

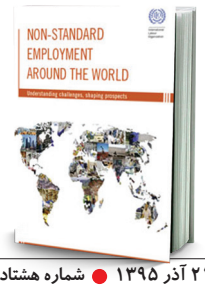

با وجود تلاش دولت‌ها در بهبود شرایط کاری، متاسفانه در بسیاری از نقاط دنیا شاهد نواقص بسیار زیادی در زمینه حق‌وحقوق کارگران هستیم که در نظام تامین‌اجتماعی دولت‌ها تثبیت شده است. اما تعریف کارشناسان سازمان جهانی کار از شرایط غیراســتاندارد کاری چیست؟ چرا برخی دولت‌ها قدمی در راستای مقابله با این شرایط برنمی‌دارند؟ وضعیت شرایط کاری در کدام کشورها بدتر و در کدام کشورها بهتر است؟ شاید بهتر باشد برای یافتن پاسخی برای تمام این پرسش‌ها سری بزنید به کتاب «اشتغال غیراستاندارد در دنیا» که اخیرا از سوی سازمان جهانی کار منتشر شده است. می‌توانید این کتاب را از سایت سازمان جهانی کار تهیه کنید.

دلایل رضایت سوئدی‌ها از پرداخت مالیات سنگین

نظام مالیاتی، پشتوانه بازنشستگی

داستان جلد
COVERSTORY

خدمات درمانی و بهداشتی برای تمامی شهروندان و تمامی افرادی که در سوئد با اقامت قانونی زندگی می کنند رایگان است. همچنین هزینه نسخه‌های دارویی به داروخانه‌ها تا سقف ۱۸۰۰ کرون در سال توسط شخص بیمار پرداخت می‌شود

● حامد رسولی ●
روزنامه نگار

برای بسیاری از مردم پرداخت مالیات چندان خوشایند نیست، زیرا آن‌هــا در مقابل مالیاتی که پرداخــت می کنند، از خدمات رفاهی اندکی بهره‌مند می‌شوند. اما سوئدی‌ها از مالیات سنگینی که پرداخت می کنند نه‌تنها ناراضی نیستند، بلکه راضی هم به نظر می‌رسند. سوئدی‌ها معتقدند خدمات رفاهی که از آن استفاده می کنند با مالیات پرداختی تناسب دارد. دولت سوئد مالیات‌های دریافتــی را در بخش‌های مختلفی ازجملــه حقوق کودکان، بهداشت و درمان، بازنشستگی، از کارافتادگی، بارداری، تحصیل و حمل‌ونقل هزینه می کند.

بر اساس آمارهای رسمی، کشورهای دانمارک، سوئد، بلژیک و فنلاند به ترتیب کشورهایی هستند که در آن‌ها میزان درآمد مالیاتی، از نظر درصدی که از مجموع تولید ناخالص داخلی GDP کشور تشکیل می‌دهد، بیشترین میزان در دنیاست. در دانمارک این نسبت ۴۸/۲ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور است، در ســوئد ۴۷/۱ درصد، در بلژیک ۴۴/۳ درصد و در فنلاند ۴۳/۱ درصد. کشورهای ایتالیا، اتریش و فرانسه (۴۲/۸ درصد) و نروژ (۴۲/۲ درصد) به ترتیب در رده‌های بعدی این فهرست قرار دارند. در سوئد میزان مالیات پرداختی شخصی افراد از محل درآمد در کمترین حالت خود ۲۹ درصد می‌تواند باشد اما بر اساس آخرین شاخص‌ها در ســال ۲۰۱۱ میلادی، افرادی که درآمدی بالاتر از ۳۸۳ هزار و کمتر از ۵۴۸ هزار و ۳۰۰ کرون در ســال داشــته باشــند، ۵۰ درصد و بالاتر از ۵۴۸ هزار و ۳۰۰ کرون در ســال، ۵۵ درصد از حقوق دریافتی خود را به‌عنوان مالیات بر درآمد به دولت پرداخت می کنند. میزان مالیات بر درآمد با توجه به میزان درآمد ماهیانه، موقعیت جغرافیایی محل زندگی افراد، وضعیت تاهل، شرایط و مدت قرارداد کاری و بسیاری موارد دیگر متغیر می‌تواند باشــد اما از آنجایی که بیشــتر مردم درآمد متوسطی کمتر از ۳۸۳ هزار کرون در سال دارند، می‌توان میزان متوسطی معادل ۳۳ درصد را برای متوسط مالیات بر درآمد پرداختی برای مردم سوئد در نظر گرفت.

تحلیلگران بر این باورند که در مقام مقایسه مالیات‌های پرداختی با خدمات رفاهی که به مالیات‌دهندگان ارائه می‌شــود، تناسب دارد. به همین دلیل اغلب سوئدی‌ها موافق پرداخت مالیات‌های سنگین هســتند و به دولت اعتماد دارند که مالیات‌ها را در قالب تسهیلات اجتماعی و رفاهی به آن‌ها بازمی گرداند.

■ کمک‌های بلاعوض به کودکان

در سوئد هر نوزاد تازه‌متولدشده تا ۱۶ سالگی مبلغ ۱۰۵۰ کرون در ماه دریافت می کند. البته این پول به حساب والدین واریز می‌شود تا از آن برای امور مربوط به فرزند خود استفاده کنند.

هر زوج یا والدینی که در ســوئد دارای فرزند باشــند و در جایی مشغول به کار باشند، این حق را دارند که مجموعا (زن و شوهر با همدیگر) از ۴۸۰ روز مرخصی با حقوق در سال بهره‌مند شوند. برای ۳۹۰ روز آن‌ها ۸۰ درصــد از حقوق اصلی خود را دریافت می کنند و برای ۸۰ روز باقی‌مانده در هرروز ۱۸۰ کرون (تقریبا ۲۰ یورو) از ســوی دولت به آن‌ها پرداخت می‌شود. سقف مبلغ پرداختی در ۳۹۰ روز اول مرخصی ۴۴۰ هزار کرون در سال برابر با ۴۹ هزار یورو در سال است. در حالت تئوری و پیش‌فرض، این امکان به‌صورت پنجاه–پنجاه برای زن و شوهر متصور شده است ولی در عمل این خود زن و شــوهر هستند که تصمیم می گیرند چگونــه و به چه ترتیب از این ۴۸۰ روز در ســال برای تربیت و نگهداری از فرزندان خود در خانه استفاده کنند.

قابل‌توجه اســت که به‌طور نمونه در انگلیس والدین می‌توانند تنها حداکثر تا ۲ هفته از مزایای مرخصی زایمان استفاده کنند و مدت‌زمان بیشتر از این بستگی به رضایت خود کارفرما دارد. در سوئد حتی والدین می‌توانند یک تا دو ساعت از ساعات کاری خود را در صورت لزوم به رفتن و گرفتن فرزندان خود از مهد کودک اختصاص دهند و این زمان جزو ســاعات کاری آن‌ها محاسبه خواهد شــد، در حالی که در اغلب کشورهای اروپایی این زمان جزو ساعات مرخصی بدون حقوق فرد در نظر گرفته می‌شود.

■ خدمات بهداشت و درمان

خدمات درمانی و بهداشــتی برای تمامی شهروندان و تمامی افرادی که در سوئد با اقامت قانونی زندگی می کنند رایگان است. همچنین هزینه نسخه‌های دارویی به داروخانه‌ها تا سقف ۱۸۰۰ کرون در سال توسط شخص بیمار پرداخت می‌شود، ولی مبالغ بالاتر کاملا رایگان خواهد بود. در بخش هزینه معاینات پزشکی هم شخص بیمار تا سقف ۸۰۰ کرون را خودش می‌پردازد و برای مبالغ بالاتر به‌صورت رایگان از تمامی خدمات پزشــکی شامل معاینه، آزمایش‌های پزشکی، عمل جراحی، بستری شدن و... استفاده خواهد کرد. همچنین مبلغ معاینه پرداختی بیمار در هر نوبت، که معمولا مبلغی بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ کرون اســت، شامل تمامی خدمات پزشکی نام‌برده‌شــده در بالا می‌شود. در ضمن تمامی بیماران اورژانســی بدون پرداخت هزینه ابتدا در مراکز درمانی بستری و مداوا می‌شوند و پس از بهبودی کامل و مراجعه به خانه، بسته به شــرایط اقتصادی‌شان در صورتی که مشمول بدهکاری به بیمارستان شوند (به‌طور مثال هزینه آمبولانس را پرداخت نکرده باشند)، هزینه پرداخت‌نشده را به‌صورت قسطی و ماهیانه پرداخت می کنند.

بنابراین، در صورت بروز بیماری، بیمار در هرســال مبلغی بیش از ۸۰۰ کرون برای معاینات پزشکی و ۱۸۰۰ کرون برای داروها پرداخت نمی کند. یکی از نقطه‌ضعف‌های سیســتم بهداشتی و درمانی سوئد مانند بســیاری دیگر از کشورهای جهان رایگان نبودن خدمات دندان‌پزشکی برای عموم مردم است. البته تمامی کودکان و نوجوانان تا ۱۸ ســالگی هیچ هزینه‌ای بابت خدمات دندان‌پزشکی پرداخت نمی کنند که ویژگی بسیار مثبت سیستم درمانی سوئد در مقایسه با شماری از کشورهاست.

■ بیمه بیکاری

چنانچه کارمند یا کارگری سوئدی شغل خود را از دست بدهد، در ۲۰۰ روز نخست ۸۰ درصد حقوق سابق خود را دریافت می کند. در ۱۰۰ روز بعدی ۷۰ درصد از حقوق پرداخت می‌شــود. البته برای بهره‌مندی از این مزایا ســابقه دست‌کم یک سال کار در سوئد الزامی است. از سوی دیگر کارمند بیکارشده باید قبلا در یکی از ۳۳ صندوق بیمه بیکاری عضو شده باشد. البته در سوئد تقریبا تمامی افراد شاغل عضو یکی از صندوق‌های بیمه بیکاری هستند. افراد شاغل در هر ماه بســته به نوع شغلشان در سوئد، مبلغی به صندوق بیمه بیکاری که به آن «آکاسان» گفته می‌شود پرداخت می کنند. به‌طور نمونه، یک آموزگار ۱۶۶ کرون در ماه و یک کارگر ســاختمانی ۳۱۱ کرون در ماه برای بیمه بیکاری پرداخت می کند، که البته در مقایســه با حقوق ماهیانه دریافتی مبلغی بسیار ناچیز اســت. مبلغ بیمه بیکاری با توجه به میزان خطرپذیری نوع شغل افراد تعیین می‌شود. البته این مسئله به این معنانیست که افرادی که یک سال سابقه کاری در سوئد ندارند و یا عضو صندوق‌های بیمه نیستند، نمی‌توانند حقوق بیکاری دریافت کنند. در صورتی که یک شهروند سوئدی بدون یک سال سابقه کار و عضویت در صندوق بیکاری شــغل خود را از دست بدهد روزانه ۳۲۰ کرون دریافت می کند. برای کار نیمه‌وقت این گونه افراد نیز ۱۶۰ کرون در روز در نظر گرفته شده است.

افرادی که حقوق بیکاری دریافت می کنند باید نشان دهند که به طور فعالانه در جستجوی کار جدید هستند. چنانچه دولت یک فرصت شغلی را به فرد معرفی کند و او نپذیرد ۲۵ درصد از مزایای دریافتی در ۴۰ روز کسر می‌شــود و چنانچه سه کار پیشنهادی پذیرفته نشود، حقوق و مزایا قطع می‌شود. گفتنی است حتی در صورت ایجاد چنین شرایطی و گذشــت ۳۰۰ روز بدون یافتن شغل، دولت کلاس‌های آموزشی اجباری برای این دسته از افراد تشکیل می‌دهد. افرادی که در این کلاس‌ها شرکت می کنند ۶۵ درصد از حقوق ماهیانه خود را دریافت می کنند.

برش

“ تحلیلگران بر این باورند که در مقام مقایسه مالیات‌های پرداختی با خدمات رفاهی که به مالیات‌دهندگان ارائه می‌شود، تناسب دارد. به همین دلیل اغلب سوئدی‌ها موافق پرداخت مالیات‌های سنگین هستند و به دولت اعتماد دارند که مالیات‌ها را در قالب تسهیلات اجتماعی و رفاهی به آن‌ها بازمی گرداند.

● دیگرسو ●
● منبع: نیوساینس ●

نروژ: معادله مالیات زیاد و خدمات اجتماعی

نروژ یکی از کشورهای شمال اروپاست که دارای یکی از بالاترین نرخ‌های مالیاتی اســت و دلیل آن هم هزینه‌های بالای دولت رفاه اجتماعی در نروژ است که به موجب آن تمامی افراد در جامعه با پرداخت مالیات از درآمدهایشــان از رفاه نسبی زندگی برخوردار می‌شــوند. نســبت درآمدهای مالیاتی بــه تولید ناخالص ملی در کشــورهای اســکاندیناوی بین ۴۰ تا ۵۰ درصد است که در مقایســه با ایران و یا حتی آمریــکا رقم بالایی محسوب می‌شود. درآمد حاصل از مالیات در نروژ صرف تامین و توســعه خدمات اجتماعی ازجمله تامین و توسعه خطوط حمل‌ونقل عمومی، توسعه تمامی زیرساخت‌های شهری برای افزایش رفاه اجتماعی مردم، و توســعه خدمات بهداشــت و درمان عمومی می‌شــود، چراکه در نروژ خدمات دندان‌پزشــکی برای افراد تا ۱۸ سالگی رایگان است و خدمات درمانی عمومی نیز تا مبلغ حدود ۲ هزار کرون تماما رایگان خواهد بود. به لطف وجود این ســامانه مالیاتی، تحصیل در نروژ در تمامی مقاطع تحصیلی رایگان است. دانشجویان نروژی می‌تواننــد در طول مدت تحصیل خــود و برای تامین هزینه‌های زندگی خود حتی از دانشگاه وام بگیرند و با کسر ۴۰ درصد وام بلاعوض مابقی آن را پس از پایان تحصیلاتشان با بهره یک درصد در طولانی‌مدت باز پس دهند. در حال حاضر، حتی شرایط تحصیل برای دانشــجویان خارجی که برای ادامه تحصیل به دانشگاه‌های نروژ می‌آیند نیز کاملا رایگان است و این دانشجویان تنها باید از عهده هزینه‌های زندگی خود برآیند.

در نروژ اساسا ســه نوع مالیات اصلی وجود دارد: مالیات بر درآمد یا همان حقــوق ماهیانه مردم، مالیات بر ســرمایه و مالیات بر ارزش‌افزوده که شامل اجناس و مواد غذایی و پوشاک و... می‌شود. در بسیاری از کشورها، نرخ مالیات بر درآمدها ثابت است، یعنی برای دولت تفاوتی ندارد که درآمد فرد از کارمندی باشد یا سود حاصل از معامله ماشین یا ملک و خانه. اما در کشــورهای اسکاندیناوی و ازجمله در نروژ مالیات کارمندی از مالیات بر سرمایه و دارایی جدا می‌شود. نرخ مالیات بر درآمد تقریبا ثابت است و نرخ مالیات بر سرمایه بسیار کمتر از نرخ مالیات بر درآمد است. نرخ مالیات بر درآمدهای ثابت یا همان نرخ مالیات بر حقوق‌های ماهیانه یا حقوق‌های بازنشســتگی افراد در نروژ به عوامل مختلفی ازجمله سن، میزان درآمد سالیانه، تجرد یا تاهل، فرزندداشتن یا نداشتن، دوری محل زندگی تا محل کار، شاغل بودن یا نبودن همسر و بسیاری موارد دیگر بستگی دارد.

علاوه بر سه نوع مالیات اصلی که به آن‌ها اشاره شد، در نروژ مالیات‌های دیگری هم پرداخت می‌شود. هدف از اعمال ایــن نوع مالیات‌ها عموما حرکت به ســمت کاهش مصرف آن اجناس یا خدمات به‌خصوص در نظر گرفته می‌شــود. به‌طور مثال، مالیات بســیار زیادی که برای مشروبات الکلی و سیگار و تنباکو در نروژ در نظر گرفته می‌شود و یا مالیات زیادی که برای شکر و روغن لحاظ می‌شود مهم‌ترین این نوع مالیات‌ها هستند که در جهت کاهش بیماری‌ها و جلوگیری از افزایش خدمات درمانی در بیمارستان‌ها و حفظ سلامت مردم لحاظ می‌شوند. یکی از موارد دیگر استفاده از مالیات‌ها در جهت خدمــات رفاهی و اجتماعی در نظر گرفتن امتیاز خرید خانه برای افراد زیر ۳۳ سال است. این قانون به افراد زیر ۳۳ ســال کمک می کند زودتر صاحب خانه شوند.